Cap. XX. Imo vero & alterum assumptorum infra cap. XLIV destruetur, nempe orbitam sideris non esse perfectum circulum, sed ovalem: & longissimam omnium esse diametrum apsidum; brevissimam vero, quæ per centrum figuræ transit in longitudinibus mediis. Mirum itaque non est, observationes reliquas extra oppositionem cum Sole non consentire huic hypothesi capite XVI constitutæ, cum duo falsa in eam assumpserimus.

CAPVT XXI.

Causa, cur falsa hypothesis verum prodat & quatenus?

PORRO quia EGO axioma hoc Dialecticorum, EX FALSO VERVM SEQVI, vehementer odi, propterea quod eo Copernici (quem sequor magistrum in hypothesibus universalioribus systematis mundani) jugulum petatur: operæ precium putavi lectori ostendere, quomodo hic ex falso verum sequatur.

Primum jam vidisti, non plane verum sequi. Cum enim iter Planetæ per unum eccentrici planum duobus modis consideretur: nempe & ratione longitudinis sub certis gradibus & minutis zodiaci circuli, & ratione altitudinis seu distantiæ a centro mundi quod circumit, quam aliis zodiaci locis exhibet aliam: nostra falsa suppositio invexit quidem Planetam debitis temporibus in debita loca longitudinis, at non debitam ei præstitit altitudinem. Non igitur plane verum sequebatur ex falsa hac hypothesi.

Deinde non ideo idem est effectus (circa solam etiam longitudinem) & veræ hypotheseos adhuc incognitæ & falsæ a nobis assumptę, quod ad sensum effectus idem videtur. Potest enim minimum aliquid deesse quod sensus non capiat.

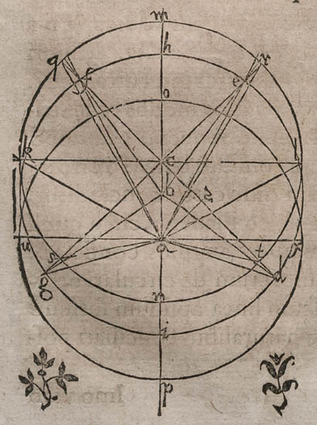

OCCASIONES autem, quibus fieri potest ut falsa hypothesis veram æmuletur intra sensus subtilitatem circa longitudinem, jam demonstrabo.

Per A *centrum mundi recta* MP *ejiciatur in oppositas zodiaci partes, puta in 29 grad.* ♌ *&* ♒. *Et esto, ut per veram aliquam hypothesin Planeta dimidio sui temporis inter lineas* AM *&* AP *versetur ad sinistram, dimidio reliquo ad dextram, sic ut semper post dimidium temporis restitutorii sit in lineis (*AM,AP*) alternis: & hic particularis effectus veræ hypo-*

hypotheseos sumatur exprimendus per aliam aliquam inventam hypothesin. Itaque qualiscunque circulus aut via alia tortuosa scribatur centro in linea MP *suscepto, dummodo is* A *centrum mundi complectatur & a linea* MP *in duo æqualia secetur. Fiet quod est propositum, Planeta circulum æquabili motu (qui circa unum aliquod punctum in linea* MP *seu fixum seu vagum regularis sit) emetiente: ut si centro* A *scribatur & æqualiter moveatur* OP *circulus.* Cap. XX. Est igitur aliquid omnibus his circulis aliisq; figuris commune, per quod id obtinetur quod erat propositum, nempe hoc: ut centrum mundi ambiant, & circa aliquod punctum in linea MP regulariter eant. Jam figura vel circulus hic vel ille, punctum æqualitatis hoc vel illud, ex iis quæ sub eodem genere comprehenduntur, falsum esse potest. At efficiebamus quod erat propositum, non per hanc falsam speciem, sed per id quod in hac usurpata falsa specie generale verum inerat.

Progrediamur jam, *& sit ut Planeta post quartas temporis in lineis* AM, AK, AP, AL *versetur, nempe existentibus* MAK. MAL. *minoribus quam sunt recti anguli. Hic igitur prior circulus* OP *aberrabit apud latera. Quia enim ponebatur circa centrum* A *regularis, acta igitur recta per* A, *quæ sit perpendicularis ad* MP, *nempe* VX, *fient* MAV. MAX. *mensuræ quartarum temporis. Ac proinde hæc hypothesis reponeret Planetam in lineas* AV, AX: *debuit in* AK, AL.

Ac cum experientia testetur, motus Planetarum circulos certissime affectare (etsi non plane eos forsitan assequantur), sitque hujusmodi motuum natura, pedetentim intendi remittique, nihil admittere subitaneum: *error igitur hujus hypotheseos circuli* OP *a linea* AM *paulatim incipiet, inde magis magisque augebitur, & in* AK *fiet maximus, iterumque paulatim evanescet in* AP. *Ergo hypothesis æquabilis & concentrica* OP *nuspiam plus peccabit quam in* AK, AL, *angulis* KAV. LAX. *qui sunt in Marte graduum* 10° ½.

SIT IGITVR jam alia hypothesis, quæ nobis insuper etiam lineas, AK, AL, exhibeat. Rursum autem variæ esse possunt hypotheses, quæ id efficiant. *Nam possemus connectere puncta, ubi* AK, AL, *secant circulum* OP. *& ubi hæc recta secat rectam* MP, *ibi ponere possemus punctum æqualitatis motus circuli* OP, *sic ut motus circuli* OP *fiat inæqualis. tunc obtineremus etiam lineas* AK, AL. Sed quia genius quidam nos jubet simplicissima & æquabilissima eligere, ideo quæremus circulum, qui circa suum centrum moveatur æqualiter, qui nobis efficiat quod est propositum. *Constitutis igitur partibus in* AK, AL, *æqualibus ab* A *inceptis, scilicet* AK, AL, *connectantur puncta* KL, *recta secante* MP *in* C: *& centro* C *spacio* CK *scribatur circulus eccentricus* MN, *cujus motus sit circa centrum regularis. Repræsentabit hæc hypothesis Planetam debito loco, in lineis quatuor* AM, AN, AK, AL. At non hæc hypothesis sola sed multæ aliæ hoc possent facere, quia generale hoc habent & verissimum quidem, ut pun-